

також держава делегувала певні обов'язки та функції цим органам, які дали змогу покращити якість надання послуг для громади та підвищити рівень життя населення.

На основі проведеного аналізу зарубіжного досвіду можемо виділити основні позиції реформування діяльності органів місцевої влади для України [1, с.106-107]:

– на рівні областей та районів запровадити діяльність повноцінного самоврядування;

– створення добровільних об'єднань активістів для підтримки політики, що проводиться місцевою владою;

– створення спеціалізованих комп'ютерних систем, які б могли забезпечити взаємозв'язок з мешканцями території;

– широке залучення нових технологій, в першу чергу електронного врядування.

Література:

1. Канавець М. В. Сучасні підходи та зарубіжний досвід децентралізації публічної влади на місцевому та регіональному рівнях. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2015. №1(119). С 106-107. URL: http://papers.univ.kiev.ua/1/filosofija_politologija/articles/kanavets-m-decentralization-of-public-authority-and-implementation-of-the-princi_25517.pdf.
2. Петришина М. О., Колодяжний О. О. Зарубіжний досвід реформування місцевого самоврядування на прикладі Франції та Польщі. *Молоді вчені*. 2016. січень (№1). С. 48-49. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=molv_2016_1\(2\)_12](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=molv_2016_1(2)_12).
3. Пігуль Н. Г., Люта О. В. Зарубіжний досвід проведення децентралізаційних реформ. *Глобальні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 684-687. URL: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/140.pdf>.

Богоніс Андрій Михайлович

ст. гр. ФМ-12, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Лободіна З. М.

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СПРАВЛІННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Реформування бюджетних відносин, розпочате з 2015 р., супроводжується посиленням ролі податку на доходи фізичних осіб як інструмента бюджетного механізму соціально-економічного розвитку держави. Так, зазначений податок є важливою компонентою податкових

надходжень та загалом доходів державного і місцевих бюджетів, призначених для бюджетного забезпечення реалізації функцій держави, та використовується для розрахунку обсягу базової (реверсної) дотації у процесі горизонтального вирівнювання дохідної спроможності бюджетів. Водночас у зв'язку із підвищенням з 1 січня 2016 р. ставки податку на доходи фізичних осіб з 15% до 18% використання цього фінансового інструмента стало причиною зменшення доходів платників податку на доходи фізичних осіб та послаблення економічної активності податкових агентів.

Упродовж 2004–2017 рр. спостерігалася тенденція до перманентного зростання абсолютного обсягу податку на доходи фізичних осіб, який надходив до бюджету держави, – з 13,2 млрд. грн. у 2004 р. до 170,6 млрд. грн. у 2017 р. (середній темп приросту – 21,76%). Причиною такого явища значною мірою були: зростання мінімальної заробітної плати; оподаткування податком на доходи фізичних осіб з 1 січня 2007 року доходів фізичних осіб від продажу або обміну нерухомого, рухомого майна, отриманої спадщини і подарунків; підвищення ставки податку на доходи фізичних осіб та ін. Однак, незважаючи на збільшення абсолютного обсягу податку на доходи фізичних осіб, суттєвих коливань його частки у доходах і податкових надходженнях до бюджету держави не спостерігалось.

До основних причин, які стримують реалізацію фіскальної функції податку на доходи фізичних осіб, можна зарахувати:

- високий рівень тінізації національної економіки і безробіття;
- низький рівень податкової культури та зумовлене цим приховування реального обсягу доходів фізичних осіб шляхом виплати їм роботодавцями заробітної плати «у конверті» та невідображення потенційними платниками податку на доходи фізичних осіб у деклараціях повного обсягу доходів, отриманих із різних джерел;
- недоліки в чинному законодавстві, які є ризиком зростання податкового боргу зі сплати податку на доходи фізичних осіб з огляду на незаконну ліквідацію суб'єктів господарювання – юридичних осіб та ін.

Наведені обставини негативно впливають на бюджетне забезпечення реалізації функцій органів державної влади та місцевого самоврядування, яке значною мірою залежить також від розподілу податку на доходи фізичних осіб між основними ланками бюджетної системи.

Отже, пошук шляхів покращення фінансової бази органів місцевого самоврядування, в результаті практичної реалізації яких підвищувалася б їхня фінансова самостійність, залишається актуальним і зараз.

Численні пропозиції з цього приводу наведено у працях багатьох відомих українських вчених. Наголошуючи саме на податку на доходи фізичних осіб, на нашу думку, І. Луніна висловлює слушне зауваження

щодо того, що «... чинна система зарахування податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів не створює зацікавленості місцевих органів влади у залученні населення на свою територію та врахуванні його потреб при формуванні місцевих бюджетів. За таких умов податок на доходи фізичних осіб не відповідає принципу еквівалентності» [1, с. 8]. Тому для посилення фіскальної та регулюючої функцій зазначеного податку на регіональному рівні необхідно змінити порядок його розподілу і зарахування до бюджетів.

Для посилення фіскальної й регулюючої функцій податку на доходи фізичних осіб в контексті необхідності подальшого реформування засад функціонування бюджетної системи у напрямку децентралізації, на думку З. Лободіної, доцільно вдосконалити його справляння шляхом застосування розробленої прогресивної шкали ставок зазначеного податку. Запропонований підхід до оподаткування доходів населення, отриманих у формі заробітної плати або інших виплат, нарахованих у зв'язку з трудовими відносинами і за цивільно-правовими договорами, передбачає диференціацію платників за групами залежно від величини оподатковуваних доходів із встановленням різних ставок податку на доходи фізичних осіб (перша група – малозабезпечені громадяни з доходами, обсяг яких не перевищує 1 фактичного прожиткового мінімуму, – ставка 0%; друга група – громадяни з доходами обсягом від 1 до 2 фактичних прожиткових мінімумів – ставка 14%; третя група – громадяни з доходами обсягом від 2 до 3 фактичних прожиткових мінімумів – ставка 18%; четверта група – громадяни з доходами обсягом від 3 до 4 фактичних прожиткових мінімумів – ставка 21%; п'ята група – громадяни з доходами обсягом від 4 до 5 фактичних прожиткових мінімумів – ставка 23%; шоста група – громадяни з доходами, обсяг яких перевищує 5 фактичних прожиткових мінімумів – ставка 25%) [2].

З метою зменшення втрат доходів місцевих бюджетів необхідно відшкодувати витрати фізичної особи, включених до податкової знижки з податку на доходи фізичних осіб, за рахунок коштів бюджетів, до доходів котрих було зараховано сплачений з доходу платника податок з урахуванням нормативів розподілу податку на доходи фізичних осіб між державним та місцевими бюджетами і пропорційно до обсягу податку на доходи фізичних осіб, сплаченого до різних бюджетів, залежно від видів доходу платника такого податку [3].

Доцільно також зараховувати податок на доходи фізичних осіб від оподаткування пасивних доходів у вигляді процентів на основі використання нормативів розподілу податку на доходи фізичних осіб, отриманих у формі заробітної плати або з інших джерел, між державним і місцевими бюджетами.

Практичне застосування окреслених заходів сприятиме удосконаленню функціонування бюджетної та податкової систем України.

Література:

1. Луніна І. О. Формування місцевих бюджетів на основі принципу еквівалентності: шлях до ефективної бюджетної системи. *Фінанси України*. 2010. №9. С. 3–12.
2. Лободіна З. Бюджетний механізм: концептуальні засади та перспективи модернізації: моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 412 с.
3. Лободіна З. М. Податок на доходи фізичних осіб як інструмент впливу на соціально-економічний розвиток держави. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2017. №6 (34). С. 52–57.

Бойцун Ілона Володимирівна

ст. гр. Ф-41, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Машко А. І.

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Сьогодні, в умовах становлення та розвитку економічно та політично стабільної країни, все більшої актуальності набирає питання вдосконалення управління, однією із основних функцій якого є контроль. Держава не може функціонувати та розвиватися належним чином без чітко організованої системи контролю за виробництвом, розподілом і перерозподілом суспільного продукту та іншими сферами суспільного життя. Саме тому об'єктивною необхідністю є державний фінансовий контроль, дієве застосування якого створює необхідні передумови для здійснення ефективної економічної політики та зміцнення фінансового становища.

Державний фінансовий контроль – це різновид фінансового контролю, що здійснюється відповідними органами державного фінансового контролю. Він полягає у встановленні фактичного стану справ щодо дотримання вимог чинного законодавства на підконтрольному об'єкті, спрямований на забезпечення законності, фінансової дисципліни і раціональності в ході формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів, що належать державі, а також використання коштів, що залишаються у суб'єкта фінансових праввідносин у зв'язку з наданими пільгами за платежами до бюджетів, державних позабюджетних фондів та кредитів, отриманих під гарантії Кабінету Міністрів України [1, с. 6].